

การศึกษาความพร้อมในการตอนสภาพ ของนิคมสร้างตนเองเทพา จังหวัดสงขลา

โดย

นายพงษ์วัชร ปิยะปานันท์
ประชาสงเคราะห์จังหวัดสงขลา

ห้องสมุดกระทรวงแรงงาน
และสวัสดิการสังคม
๐๐๕๖๘
การศึกษานานาชาติและ
การศึกษานานาชาติ

ผู้ขอประเมินตำแหน่งเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ๙ ชช.
กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

คำนำ

นิคมสร้างตนเองเทพา จังหวัดสงขลา มีพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเมื่อวันที่ 24 กันยายน 2512 รวมระยะเวลากว่า 28 ปี เพื่อช่วยเหลือราษฎรที่ไม่มีที่ทำกินเป็นของตนเอง ให้ได้มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง ประกอบอาชีพเป็นหลักแหล่ง นิคมได้ดำเนินการพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง การสาธารณสุข ให้สมาชิกนิคมมีคุณภาพที่ดีขึ้น นับได้ว่าได้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการจัดตั้งนิคมสร้างตนเองไปแล้วระดับหนึ่ง

ผู้วิจัยในฐานะที่รับราชการสังกัดกองนิคมสร้างตนเองมาเป็นระยะเวลานาน เคยเป็นผู้ปกครองนิคมสร้างตนเองเทพา จังหวัดสงขลา ประกอบกับเกิดกระแสผลักดันจากรัฐให้เร่งถอนสภาพนิคม จึงเกิดแรงจูงใจในการศึกษาความร่วมมือในการถอนสภาพของนิคมสร้างตนเองเทพา จังหวัดสงขลา ขึ้นเพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาการถอนสภาพนิคมและนำไปกำหนดทิศทางการนโยบายและวางแผนเพื่อพัฒนางานนิคมให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการศึกษาวิจัยเรื่องนี้คงจะเกิดประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป.

นายพงษ์วัชร ปิยะปานันท์

9 กุมภาพันธ์ 2541

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการศึกษาความพร้อมในการถอนสภาพนิคมสร้างตนเองเทพา จังหวัดสงขลา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานด้านการวางแผนที่ดิน การจัดคนเข้าครอบครองทำกินในที่ดิน การพัฒนาสิ่งสาธารณูปโภคพื้นฐาน การเปรียบเทียบระดับการพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐานในเขตนิคมกับท้องถิ่นใกล้เคียง การพัฒนาอาชีพ การเปรียบเทียบรายได้ของสมาชิกกับท้องถิ่นใกล้เคียง การพัฒนาสังคม การเปรียบเทียบระดับการพัฒนาโดยภาพรวมของหมู่บ้านในเขตนิคมกับท้องถิ่นใกล้เคียง การออกหนังสือแสดงการทำประโยชน์ (น.ค.3) การศึกษาปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการถอนสภาพ การศึกษาความต้องการและความคิดเห็นของสมาชิกต่อการถอนสภาพนิคม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่นิคม จำนวน 10 คน สมาชิกนิคมที่เป็นคณะกรรมการหมู่บ้าน 45 คน ทำการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเอง และนำแบบสอบถามของกองนิคมสร้างตนเองมาปรับใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการศึกษาวิจัยสรุปได้ดังนี้-

1. การดำเนินงานด้านการจัดสรรที่ดินและการบรรจุสมาชิก

นิคมสร้างตนเองเทพา จังหวัดสงขลา มีพื้นที่ 32,500 ไร่ จัดสรรได้ 20,966 ไร่ นิคมได้ดำเนินการจัดสรรแล้ว 20,966 ไร่ ฝั่งจัดสรรบรรจุสมาชิกได้ครบตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ 584 ครัวเรือน 14,260 ไร่ 665 แปลง หมู่บ้านราษฎรเดิมบรรจุได้ 526 ครัวเรือน 6,938 ไร่ 910 แปลง เหลือราษฎรไม่ได้รับการบรรจุ 47 ครัวเรือน 350 ไร่ 64 แปลง สมาชิกส่วนใหญ่มีระยะเวลาการเป็นสมาชิกตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป 890 ครัวเรือน โดยได้ดำเนินการออกเอกสารสิทธิ์ (น.ค.3) ให้แก่สมาชิกแล้ว 707 ครัวเรือน 14,404 ไร่ 871 แปลง ส่วนปัญหาการไม่สามารถออกเอกสารสิทธิ์ให้แก่ราษฎรที่เป็นสมาชิกเกิน 5 ปีได้ เป็นเพราะว่า สมาชิกไม่ได้มายื่นคำร้อง น.ค.2 และไม่มีแผนที่รูปแปลงที่ดินสำหรับออก น.ค.3

2. การพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐาน

นิคมฯ ได้ดำเนินการก่อสร้างถนนลาดยาง 11.35 กิโลเมตร ถนนลูกรัง 31.575 กิโลเมตร ถนนปูนดิน 1.950 กิโลเมตร สะพาน 3 แห่ง อุโมงค์สี่เหลี่ยม 2 แห่ง ประปาหมู่บ้าน 4 แห่ง ป่อน้ำดิน 96 บ่อ บ่อบาดาล 8 บ่อ ฝ่าย 3 แห่ง สระน้ำ 6 แห่ง นอกจากนี้ในเขตนิคมยังมีโรงเรียน 5 แห่ง สถานีอนามัย 1 แห่ง วัด/มัสยิด 12 แห่ง ตลาดย่านการค้า 1 แห่ง ตลาดกลางหมู่บ้าน 12 แห่ง ที่อ่านหนังสือพิมพ์ 4 แห่ง หอกระจายข่าว 6 แห่ง ศาลาอเนกประสงค์ 9 แห่ง และสหกรณ์การเกษตร 1 แห่ง

3. การเปรียบเทียบระดับการพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐานของหมู่บ้าน ในเขตนิคมกับท้องถิ่นใกล้เคียง พบว่า ถนนในเขตนิคมมีเปอร์เซ็นต์ระดับการพัฒนาสูงกว่าเกณฑ์เฉลี่ยของประเทศมากกว่าท้องถิ่นใกล้เคียง แหล่งน้ำดื่ม แหล่งน้ำใช้ และไฟฟ้า มีเปอร์เซ็นต์ระดับการพัฒนาสูงกว่าเกณฑ์เฉลี่ยของประเทศเท่ากัน ส่วนแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรในเขตนิคม มีเปอร์เซ็นต์ระดับการพัฒนาเท่ากับเกณฑ์เฉลี่ยของประเทศมากกว่าท้องถิ่นใกล้เคียง

4. การเปรียบเทียบสภาพความงทอนของบ้าน ในเขตนิคมกับท้องถิ่นใกล้เคียง พบว่า ในเขตนิคมมีเปอร์เซ็นต์ของบ้านที่หลังคามุงกระเบื้อง/สังกะสีมากกว่าท้องถิ่นใกล้เคียง

5. การพัฒนาอาชีพและรายได้ สมาชิกนิคมส่วนใหญ่ มีอาชีพหลักในการปลูกยางพารา ส่วนสัตว์ที่เลี้ยงมากที่สุด ได้แก่ ไก่

6. การเปรียบเทียบรายได้ของสมาชิกกับท้องถิ่นใกล้เคียง พบว่า ในเขตนิคมมีรายได้ที่ผ่านเกณฑ์ จปฐ. มากกว่าท้องถิ่นใกล้เคียง

7. การพัฒนาสังคม นิคมได้ดำเนินงานพัฒนาสมาชิก ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยได้มีการพัฒนาผู้นำชุมชน 32 คน คณะกรรมการส่งเสริมเขต 100 คน การจัดตั้งกลุ่มเยาวชน 3 กลุ่ม การสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 3 ศูนย์ การสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่มสตรี จำนวน 10 กลุ่ม จัดตั้งศูนย์ส่งเสริมราษฎรประจำหมู่บ้าน 9 ศูนย์ และได้ดำเนินการโครงการอาหารกลางวันให้แก่เด็กนักเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

8. การเปรียบเทียบระดับการพัฒนาโดยภาพรวม ของหมู่บ้าน ในเขตนิคมกับท้องถิ่นใกล้เคียง พบว่า ในเขตนิคมมีระดับการพัฒนาหมู่บ้านสูงกว่าเกณฑ์เฉลี่ยของประเทศมากกว่าท้องถิ่นใกล้เคียง และมีตัวชี้วัดที่ผ่านเกณฑ์ จปฐ. เท่ากับท้องถิ่นใกล้เคียง

9. การเปรียบเทียบการพัฒนาศึกษาของสมาชิกนิคมกับท้องถิ่นใกล้เคียง พบว่า ในเขตนิคมเด็กอายุครบเกณฑ์ได้รับการศึกษาภาคบังคับมากกว่าท้องถิ่นใกล้เคียง เด็กจบการศึกษาภาคบังคับในเขตนิคมได้รับการศึกษาต่อมากกว่าท้องถิ่นใกล้เคียง และเด็กจบการศึกษาภาคบังคับไม่ได้ศึกษาต่อ แต่ได้รับการอบรมอาชีพในเขตนิคมมี 25 คน

10. การเปรียบเทียบการพัฒนาด้านสาธารณสุขของหมู่บ้านในเขตนิคมกับท้องถิ่นใกล้เคียง พบว่า ในเขตนิคม การบริการสาธารณสุข สุขภาพและอนามัยของสมาชิก มีเปอร์เซ็นต์ของการพัฒนาที่สูงกว่าเกณฑ์เฉลี่ยของประเทศเท่ากับท้องถิ่นใกล้เคียง ส่วนสุขลักษณะในบ้าน ในเขตนิคมมีเปอร์เซ็นต์ของการพัฒนาที่เท่ากับเกณฑ์เฉลี่ยของประเทศ และสูงกว่าเกณฑ์เฉลี่ยของประเทศมากกว่าท้องถิ่นใกล้เคียง

11. ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาความคิดเห็นในการถอนสภาพของนิคม พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 41 - 50 ปี สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา เป็นสมาชิกนิคมมาเป็นระยะเวลาประมาณ 21 - 30 ปี

12. ความคิดเห็นของสมาชิกต่อการถอนสภาพ พบว่า ส่วนใหญ่ไม่ต้องการให้ถอนสภาพ ให้เหตุผลว่า การพัฒนาสิ่งสาธารณูปโภคพื้นฐานบางประเภทยังไม่สมบูรณ์ สมาชิกบางส่วนยังไม่ได้รับเอกสารสิทธิ์ ต้องการให้มีหน่วยงานระดับพื้นที่คอยให้ความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ มีเพียงส่วนน้อยที่ต้องการให้ถอนสภาพ โดยให้เหตุผลว่า สมาชิกส่วนใหญ่สามารถช่วยเหลือตนเองได้แล้ว ระดับการพัฒนาของหมู่บ้านไม่แตกต่างกับท้องถิ่นใกล้เคียง

13. ความต้องการของสมาชิก ที่ต้องการให้นิคมดำเนินการต่อไป ได้แก่ พัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐาน โดยเฉพาะเรื่องประปาหมู่บ้าน ให้มีใช้ครบทุกหมู่บ้าน การแก้ไขปัญหาราคาผลิตผลทางการเกษตร และการเร่งรัดออกเอกสารสิทธิ์ให้แก่สมาชิกให้ครบทุกครัวเรือน

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ควรจะมีการสำรวจรังวัดวงรอบแนวเขตอีกครั้ง เพราะได้ทำการรังวัดรอบแนวเขต มาเป็นระยะเวลานาน อาจเกิดปัญหาการเคลื่อนย้ายแนวเขต
2. การสร้างความเชื่อมั่นและเชื่อถือให้กับสมาชิกนิคม ที่ยังไม่ได้รับเอกสารสิทธิ์ ควรมีการกำหนดรูปแบบหรือขั้นตอนการออกเอกสารสิทธิ์ ให้กับสมาชิกนิคมที่เสียให้ชัดเจน
3. ควรมีการเตรียมความพร้อมของนิคมในด้านต่าง ๆ เช่น การจัดเตรียมเอกสาร โดยจัดตั้งคณะกรรมการเข้าไปให้ความช่วยเหลือนิคม
4. การสร้างความเชื่อมั่นและเชื่อถือให้กับหน่วยงาน ที่จะมารับผิดชอบงานนิคมสร้างตนเองต่อ โดยมีการประสานงานในเรื่องต่าง ๆ พร้อมประชาสัมพันธ์ให้สมาชิกนิคมได้เข้าใจในความจำเป็นที่ต้องถอนสภาพ
5. ควรเร่งการพัฒนาที่สนองตอบความต้องการของสมาชิกในเรื่องต่าง ๆ เช่น การพัฒนาที่บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้
6. ควรนำความคิดเห็น ความต้องการของสมาชิก มาประกอบในการพิจารณาถอนสภาพของนิคมด้วย

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิจัยเรื่องนี้สำเร็จล่วงไปด้วยดี เพราะได้รับความช่วยเหลือจากท่านผู้ปกครอง
นิคมสร้างตนเองเทพา จังหวัดสงขลา ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและอำนวยความสะดวกในเรื่อง
ต่าง ๆ

ขอขอบคุณ คุณวีระวัฒน์ แก้วรัตนศรี เจ้าหน้าที่นิคมสร้างตนเองเทพา จังหวัดสงขลา
ที่ให้ความช่วยเหลือในการให้ข้อมูลผลการดำเนินงานด้านสาธารณสุขไปรษณีย์

ขอขอบคุณ คุณวริยา สนิทวาทิ, คุณจรูญ แก้วสุก, คุณชาน วุ่นแก้ว เจ้าหน้าที่นิคม
สร้างตนเองเทพา จังหวัดสงขลา ที่ให้ความช่วยเหลือในการให้ข้อมูลผลการดำเนินงานด้านพัฒนา
สังคมและพัฒนาอาชีพ

ขอขอบคุณ เจ้าหน้าที่ฝ่ายแผนงานและติดตามผล ศูนย์พัฒนานิคมภาคใต้ จังหวัดสงขลา
ที่ให้ความช่วยเหลือในการเปรียบเทียบและประมวลผลข้อมูล จปฐ. และกชช. 2 ค. ปี 2539 ของ
นิคมสร้างตนเองเทพา จังหวัดสงขลา กับห้องดินใกล้เคียง

ขอขอบคุณ คุณสุทธิพันธ์ ปิยะปานันท์ เจ้าหน้าที่นิคมสร้างตนเองเทพา จังหวัดสงขลา
ที่ให้ความช่วยเหลือในการให้ข้อมูลผลการดำเนินงานด้านทะเบียนของสมาชิกนิคม

ขอขอบคุณ เจ้าหน้าที่คอมพิวเตอร์ศูนย์พัฒนานิคมภาคใต้ จังหวัดสงขลา ที่ให้ความช่วย
เหลือในการจัดพิมพ์รายงานการวิจัยเรื่องนี้จนแล้วเสร็จ

สุดท้ายนี้ ขอขอบคุณสมาชิกนิคมสร้างตนเองเทพา จังหวัดสงขลาทุกท่าน ที่ให้ความ
ช่วยเหลือในการให้ข้อมูลด้านต่าง ๆ จนงานวิจัยสำเร็จล่วงไปด้วยดี

นายพงศ์วัชร ปิยะปานันท์

9 กุมภาพันธ์ 2541

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(2)
กิตติกรรมประกาศ	(5)
สารบัญ	(6)
รายการตาราง	(8)

บทที่

1	บทนำ	1
	ปัญหาและความเป็นมาของปัญหา	1
	วัตถุประสงค์	2
	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	3
	กรอบแนวคิดในการวิจัย	4
	ขอบเขตของการวิจัย	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ	4
2	เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
	ความเป็นมาของงานนิคมสร้างตนเอง	6
	ขั้นตอนและวิธีการจัดนิคมสร้างตนเอง	9
	ประวัติความเป็นมาของนิคมสร้างตนเองเทพา จังหวัดสงขลา	14
3	วิธีการศึกษาวิจัย	17
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	17
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	17
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	18
	การวิเคราะห์ข้อมูล	18

บทที่	หน้า
4 ผลการวิจัย	19
การดำเนินงานด้านการจัดการที่ดินและการบรรจุสมาชิก	19
การพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐาน	22
การพัฒนาอาชีพและรายได้	27
การพัฒนาสังคม	28
ความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงาน	37
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	42
สรุปผลการวิจัย	42
อภิปรายผล	44
ข้อเสนอแนะ	46
บรรณานุกรม	48
ภาคผนวก	49

รายการตาราง

ตารางที่	หน้า
1 การบรรจุสมาชิกนิกมสร้างตนเองเทพา จังหวัดสงขลา	20
2 ระยะเวลาการเป็นสมาชิกนิกมฯ นับตั้งแต่วันที่คณะกรรมการคัดเลือกสมาชิกได้อนุมัติเข้าเป็นสมาชิก	20
3 การออกเอกสารสิทธิ์ให้แก่สมาชิก	21
4 ปัญหาการออกเอกสารสิทธิ์ของสมาชิกที่มีระยะเวลาการเป็นสมาชิกนิกมเกิน 5 ปี	22
5 การพัฒนาเส้นทางคมนาคมในนิกมสร้างตนเองเทพา จังหวัดสงขลา	23
6 การพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อบริโภคใช้สอย	24
7 การพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร	24
8 การพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐานด้านอื่น ๆ	25
9 การเปรียบเทียบการพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐานของหมู่บ้านในเขตนิกมกับท้องถิ่นใกล้เคียง	26
10 การเปรียบเทียบสภาพความคงทนของบ้านในเขตนิกมกับท้องถิ่นใกล้เคียง	26
11 การส่งเสริมการปลูกพืชประเภทต่าง ๆ ของนิกม	27
12 การส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ของนิกม	27
13 การเปรียบเทียบรายได้ของสมาชิกนิกมกับท้องถิ่นใกล้เคียง	28
14 การพัฒนาผู้นำ	29
15 การพัฒนาเยาวชน	29
16 การจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	30
17 การพัฒนาสตรี	32
18 การดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน	34
19 การเปรียบเทียบระดับการพัฒนาโดยภาพรวมของหมู่บ้านในเขตนิกมกับท้องถิ่นใกล้เคียง	35
20 การเปรียบเทียบการพัฒนากวศีกษาของสมาชิกนิกมกับท้องถิ่นใกล้เคียง	36
21 การเปรียบเทียบการพัฒนาด้านสาธารณสุขของหมู่บ้านในเขตนิกมกับท้องถิ่นใกล้เคียง	37

รายการตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
22	ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	38
23	ความคิดเห็นของสมาชิกต่อการถอนสภาพนิคม	39
24	เหตุผลที่สมาชิกไม่ต้องการให้ถอนสภาพนิคม	40
25	เหตุผลที่สมาชิกต้องการให้ถอนสภาพ	40
26	ความต้องการของสมาชิกที่ต้องการให้นิคมดำเนินการต่อไป	41